

NOTA BREU

Crataegus laevigata* a la Vall d'Aran, espècie nova per als Països Catalans**Crataegus laevigata* in Aran Valley, new species for the Catalan Countries**

Josep Nuet Badia*

* Gran Via de les Corts Catalanes, 1041, 1r, D. 08020 Barcelona. A/e: josepnuet@gmail.com

Rebut: 23.06.2016. Acceptat: 15.07.2016. Publicat: 30.09.2016

En el transcurs del *3r Curs de flora aranesa* que l'autor va impartir el juliol del 2015, organitzat per l'Escola de Muntanya i l'Equip de Recerca Botànica Ramon Pujol i Alsina del Centre Excursionista de Catalunya, vam herboritzar una planta que un cop determinada ha resultat ser nova per la flora de la Vall d'Aran i dels Països Catalans. Ara en dono notícia en aquesta nota.

La planta recollectada ha estat donada a l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona (BC).

En la referència de les coordenades UTM (datum WGS84) ometo la indicació de fus i de zona perquè sempre corresponen a la zona i el fus 31T.

***Crataegus laevigata* (Poir.) DC.** [= *C. oxyacantha* auct. p. p.; *C. oxyacanthoides* Thuill.]

Les, era Ièrta dera Canau, a la riba de la Garona, DH1444, 610 m, en un bosc caducifoli mixt (aliança *Carpinion betuli*), sobre una terrassa fluvial, 7-VII-2015, J. Nuet, M. Carreras, À. Morell (BC 950953).

Vam trobar-ne un sol exemplar, no gaire gros, en una terrassa fluvial uns dos metres per sobre el nivell del riu, amb el sòl cobert de sorra molt fina, dins d'un bosc amb *Quercus robur*, *Acer campestre*, *Fagus sylvatica*, *Fraxinus excelsior*, *Prunus avium*, *Tilia cordata*, *Castanea sativa*, *Geum urbanum*, *Anemone hepatica*, *Asperula odorata*, *Melica uniflora*, etc.

Encara que l'exemplar d'herbari no és complet —no té ni flors ni fruits—, les fulles em sembla que són prou representatives per a no dubtar de la determinació, sobretot si, seguint les claus d'algunes flors (Coste, 1901-1906; Aizpuru *et al.*, 2000), prenem com a primer caràcter diagnòstic la forma de les fulles, per a separar-la de *C. monogyna*, amb la qual, presenta notables diferències (Fig. 1).

En les flors clàssiques de la Vall d'Aran (Timbal-Lagrange, 1873; Llenas Fernández, 1912; Coste & Soulié, 1913-1914; Coste, 1922) no hi consta. A Coste & Soulié (1913: 50) hi ha publicada la següent observació: «Nous n'avons pas observé le *C. oxyacanthoides* Thuill. dans les Pyrénées centrales, pas plus que Clos». Aquest autor (Clos, 1890) fa un recull de les citacions de *Crataegus laevigata* als Pirineus centrals i conclou que hi és rar o inexistent.

Bolòs & Vigo (1984: 420) diuen que *C. laevigata* ha es-

Figura 1. Plec d'herbari de *Crataegus laevigata* (Poir.) DC. (BC 950953). Fotografia: J. Nuet Badia.

tat sovint confós amb *C. monogyna* i que la seva presència als Pirineus catalans és poc probable, tot i que ha estat citada del Capcir i les Corberes per Gautier —citació de la qual no he sabut trobar l'original— i Bolòs *et al.* (2005: 178) no l'esmenten. Tampoc no en reporten cap localitat aranesa els reculls moderns (Font, 2016; SIVIM, 2016; *Atles de la Flora dels Pirineus*, 2016).

Aquesta espècie seria nova per a la flora dels Països Catalans. Segons les dades disponibles, aquest tàxon es fa al cen-

NOTA BREU

tre d'Europa, entre el nord de la Península Ibèrica, Sicília, Bòsnia i Romania, fins a les illes Britàniques i el sud de Suècia. A la Península Ibèrica ha estat citada a Euskalèria: Navarra i part del País Basc, i a la Rioja, als estreps de la serra de la Demanda. Al vessant meridional dels Pirineus es troba en l'esmentat sector occidental basconavarrens i es concentra sobretot al llarg del corredor d'Altsasu (Alsásua), entre Agurain (Salvatierra) i més enllà d'Iruña (Pamplona) fins a la vall del Roncal. Fora d'aquesta àrea només ha estat consignada a Osca: Fonst, los Palaus, Ojo de la Fuente. En el vessant septentrional ha estat localitzada principalment en dos sectors: en els Prepirineus centrals, a les comarques de Comenge (Clarens, Generest...) i de Cosserans (Cabanac e Casaus, Caumont, Era Cava, Eras Bòrdes de Les, Puntis d'Inard, Sent Gironç, Sent Lari...) i també en els Prepirineus orientals (Era Bastida deth Salat, Burgarac, gorges de la Frau, Ginclar, Niòrt de Saut...) (*Atlas de la flora dels Pirineus*, 2016).

Les localitats de Ginclar i de Burgarac queden clarament fora de la comarca occitana del Fenolhedès, la més septentrional dels Països Catalans.

La localitat detectada a la Vall d'Aran seria una prolongació lògica de l'àrea de dispersió de *Crataegus laevigata*, per la vall de la Garona aigües amunt. Els indrets més propers on ha estat trobada són Cabanac e Casaus i Isaut, situats a una vintena de quilòmetres al nord del punt on l'hem trobada ara (Fig. 2).

Agraïments

Vull agrair les facilitats que he rebut de l'Institut Botànic de Barcelona (IBB), a través del Dr. Àngel M. Romo, investigador titular del CSIC i cap del Departament d'Investigació de l'IBB, de la Dra. Neus Ibáñez, directora de l'herbari BC, cap del Departament de Col·leccions i vicedirectora de l'IBB, i de Neus Nualart, conservadora de l'herbari BC. També he d'agrair al Conselh Generau d'Aran, Departament d'Agricultura, Ramaderia e Medi Naturau, la concessió de l'autorització per a herboritzar. Moltes gràcies.

Bibliografia

- AIZPURU, I., ASEGUINOLAZA, C., URIBE-ECHEBARRÍA, P. M., URRUTIA, P. & ZORRAKIN, I. 2000. *Claves ilustradas de la Flora del País Vasco y territorios limítrofes*. Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco. Vitòria. 831 p.
- BOLÒS, O. & VIGO, J. 1984. *Flora dels Països Catalans. Vol. 1*. Ed. Barcino. Barcelona. 736 p.
- BOLÒS, O., VIGO, J., MASALLES, R. M. & NINOT, J. M. 2005. *Flora manual dels Països Catalans* [3a edició], Editorial Pòrtic. Barcelona. 1310 p.

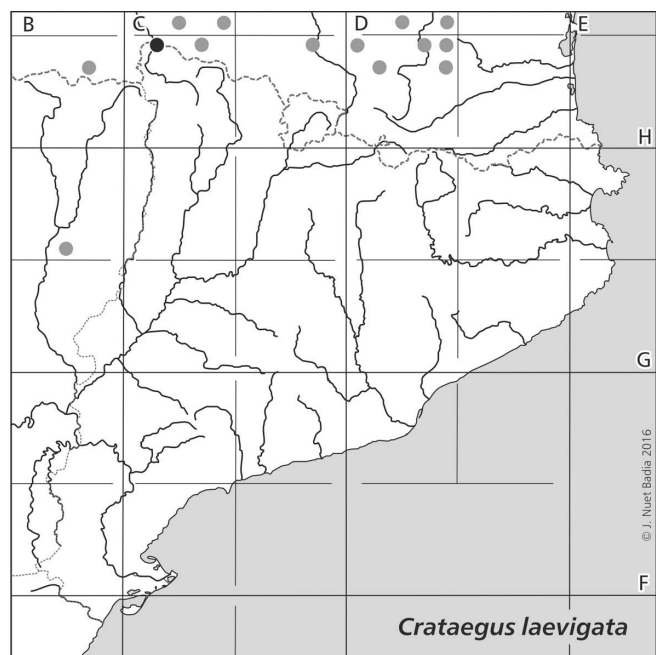

Figura 2. Mapa de distribució de *Crataegus laevigatus* a Catalunya, segons el reticle UTM d'10 km de costat.

- CLOS, M. D. 1890. Repartition en France des *Crataegus monogyna* Jacq. et *Oxyacanthoides* Thuill. *Bulletin de la Société Botanique de France*, 37: 121-125.
- COSTE, H. 1901-1906. *Flore descriptive et illustrée de la France de la Corse et des contrées limitrophes*. Librairie Scientifique et Technique Albert Blanchard, volum 2. Paris. 627 p.
- COSTE, H. & SOULIÉ, J. A. 1913-1914. *Catalogue des plantes ou Florule du Val d'Aran*. Imprimerie Monnoyer. Le Mans. 131 p.
- COSTE, H. 1922. Supplement à la Florule du Val d'Aran. *Le Monde des Plantes*, 21-136: 7-8; 22-137: 6-8; 23-138: 6-8.
- FONT, X. 2016. *Mòdul Flora i Vegetació. Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya*. Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona. Disponible en: <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html> [Data de consulta: 15 maig 2016].
- LLENAS FERNÁNDEZ, M. 1912. *Contribución al estudio de la Flora del Pirineo Central, Valle de Arán*. Memòries de la Institució Catalana d'Història Natural, 1. 152 p.
- PROJETE OPCC-POCTEFA EFA 235/11. *Atlas de la Flora dels Pirineus*. Disponible a: <http://atlasflorapyrenaea.org/florapyrenaea/index.jsp> [Data de consulta: 15 maig 2016].
- SIVIM. *Sistema de Informació de la Vegetació Ibèrica y Macaronésica*. Disponible a: <http://www.sivim.info/sivi/> [Data de consulta: 15 maig 2016].
- TIMBAL-LAGRAVE, E. 1873. Une excursion scientifique aux sources de la Garonne et de la Noguera Pallaresa (Catalogne). *Bulletin de la Société des Sciences Physiques et Naturelles de Toulouse*, 1: 46-104.